Hyve hallussa

Opas vanhempien, päivähoidon ja neuvolan yhteistyön vahvistamiseen lapsen laajan 4-vuotistarkastuksen yhteydessä

2013

Kirsi Tarkka, Aulikki Komi, Saila Nevanen ja Terhi Tuominiemi-Lilja (toim.)

Socca – Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus
Copyright Socca ja kirjoittajat, 2013
Ulkoasu: Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Valokuvat: Mari Thorin, Rhinoceros Oy
Kirjapaino: Star-Offset Oy, Helsinki 2013
ISBN 978-952-5616-71-2 (nid.)
ISBN 978-952-5616-72-9 (pdf)

Sisältö

Johdanto: Mikä on Hyve-malli? 4

1. Hyve-mallista tiedottaminen vanhemmille. 6

2. Valmistautuminen Hyve-keskusteluun päivähoidossa 11
2.1 Lapsen havainnointi 12
2.2 Varhaiskasvattajatiimin yhteinen keskustelu 15

3. Hyve-keskustelu vanhempien kanssa. 18
3.1 Keskustelun ilmapiiri 19
3.2 Huolen puheeksiotto 22
3.3 Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet 24

4. Neuvolan laaja 4-vuotistarkastus pähkinänkuoressa 27

5. Tiedonsiirto päivähoidon ja neuvolan välillä – yhteistyön kulmakivi 32

6. Neuvolan palautteen hyödyntäminen päivähoidossa 39

Katse lapseen -hankkeen kehittämistyössä mukana olleet yksiköt 42

Johdanto

Mikä on Hyve-malli?

Päivähoidon ja neuvolan yhteistyön tavoitteena on tukea lasten ja perheiden hyvinvointia. Käytännössä yhteistyön haasteena on usein vaikeus koota kaikkien osapuolien tieto ja kokemus lapsen asioista yhteiseksi näkemykseksi. Vaarana on, että hienot prosessit kilpistyvät viranomaisten väliseksi mekaaniseksi tiedonsiirroksi, jolloin lapsen ja perheen osallisuus ei toteudu.

Pääkaupunkiseudulla kehitetty Hyve-malli luotiin vastaamaan tähän yhteistyön haasteeseen. Se koostuu päivähoidossa käytävästä 4-vuotiaan lapsen Hyve-varhaiskasvatuskeskustelusta (Hyve-keskustelu) ja neuvolan laajasta terveystarkastuksesta. ***Hyve-mallin tavoitteena on lapsiperheiden hyvinvoinnin lisääminen, vanhempien, päivähoidon ja neuvolan yhteistyön vahvistaminen sekä tarvittavan tuen tarjoaminen oikeaan aikaan.*** Malli otettiin kattavasti käyttöön Espoossa, Helsingissä ja Vantaalla vuonna 2012.

Alle kouluikäisen lapsen elämässä koti ja päivähoito ovat keskeiset toimintaympäristöt, joissa lapsi kasvaa, kehittyy ja vuorovaikutuksen avulla oppii uutta. Hyve-mallin avulla on erityisesti haluttu nostaa esiin ***vanhempien ääntä ja vahvistaa kasvatuskumppanuutta***. On tärkeää, että vanhempien näkemys omasta lapsesta tulee kuulluksi sekä päivähoidossa että neuvolassa ja että vanhemmat ja kasvattajat jakavat havaintojaan lapsesta säännöllisesti keskustellen. Näin erilaisista näkökulmista muodostuu kokonaiskuva lapsen vahvuuksista ja mahdollisista tuen tarpeista, mikä on arvokasta taustatietoa neuvolan 4-vuotistarkastukseen.

Vanhempien on hyvä tietää, minkälaisiin lapsen kehitykseen liittyviin asioihin päivähoidossa kiinnitetään huomiota, miten ja miksi lasta neuvolassa testataan ja millä keinoin kehityksellisiä haasteita voidaan jo varhaisessa vaiheessa ehkäistä ja tukea. Hyve-malli mahdollistaa moniammatillisen osaamisen hyödyntämisen lapsen parhaaksi.

Tutkimustieto osoittaa, että koulun aloitusvaiheeseen liittyviä oppimisen haasteita voidaan ennakoida jo nelivuotiaana. Tästä johtuen neuvolan 4-vuotistarkastus laajeni vuonna 2009 sisältämään sekä terveydenhoitajan että lääkärin tarkastuksen.

Tästä oppaasta

Tässä oppaassa kerrotaan Hyve-mallin kokonaisuudesta perheiden, päivähoidon ja neuvolan välisenä yhteistyönä, kuvataan prosessin eri vaiheita ja jaetaan hyviä käytäntöjä. Oppaan sisältö on muovautunut päivähoidon työntekijöiden kirjoittamien Hyve-mallin vaiheita kuvaavien tapauskertomusten sekä neuvola- ja päivähoitoyksiköiden yhteisten keskustelujen pohjalta. Työntekijät ovat olleet mukana työstämässä ja kommentoimassa tekstejä prosessin eri vaiheissa.

Opas on ensisijaisesti tarkoitettu neuvolan ja päivähoidon työntekijöiden käyttöön, ja sitä voi hyödyntää esimerkiksi uusien työntekijöiden perehdytyksessä ja Hyve-malliin liittyvien kysymysten ratkomisessa. Opas tarjoaa myös arvokkaita vinkkejä ja näkökulmia päivähoidon ja neuvolan väliseen yhteistyöhön, vaikka varsinainen Hyve-malli ei olisikaan kunnassa käytössä.

Lämmin kiitos Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen kehittämisyksikkö VKK-Metron Katse lapseen -hankkeessa 2011–2013 mukana olleille yksiköille! Katse lapseen oli osa laajempaa Lapsen ääni 2 -kehittämisohjelmaa.

1. Hyve-mallista tiedottaminen vanhemmille

Tiedottaminen vanhemmille 4-vuotistarkastukseen liittyvästä Hyve-mallista on sekä päivähoidon että neuvolan tehtävä. On tärkeää osata kertoa vanhemmille, mitä eri vaiheita Hyve-malliin kuuluu ja miten kokonaisuus rakentuu päivähoidon, neuvolan ja perheen yhteistyönä. Vanhempien tulee saada asiasta sama tieto riippumatta siitä, ovatko he yhteydessä päivähoitoon vai neuvolaan.

Miten toimitaan päivähoidossa?

- Noin kaksi kuukautta ennen lapsen 4-vuotissyntymäpäivää päivähoidossa annetaan vanhemmille kutsu Hyve-keskusteluun ja kerrotaan Hyve-prosessin eri vaiheista.
- Vanhempien toivotaan valmistautuvan Hyve-keskusteluun miettimällä keskustelurungossa esitettyjen esimerkkien pohjalta oman lapsen hyvinvointia, kasvua, kehitystä ja taitoja sekä tuen tarpeita.
- Myös neuvolaan menevä tiedonsiirtolomake annetaan vanhemmille nähtäväksi.
- Vanhempia kehotetaan varaamaan aika neuvolasta laajaa 4-vuotistarkastusta varten ja kertomaan päivähoitoon milloin ja mihin neuvolaan aika on varattu.

Miten toimitaan neuvolassa?

- Perheet voivat varata ajan 4-vuotistarkastukseen joko keskitetyn ajanvarauksen tai sähköisen palvelun kautta.
- Kun vanhemmat varaavat aikaa, kysytään ensin ovatko he jo varanneet ajan Hyve-keskusteluun päiväkodissa.
- Ajanvarauksessa kerrotaan vanhemmille, että lääkäriaika varataan terveydenhoitajan tarkastuksen jälkeen.
- Ajanvarauksen yhteydessä perheelle kerrotaan neuvolakäynnillä käsiteltävistä muista kaavakkeista kuten audit-päihdekyselystä.
- Perheelle kerrotaan, että Hyve-mallissa on keskeistä päivähoidon, neuvolan ja vanhempien yhteistyö.

Hyve-malliin liittyvät lomakkeet löytyvät kuntien verkkosivuilta.

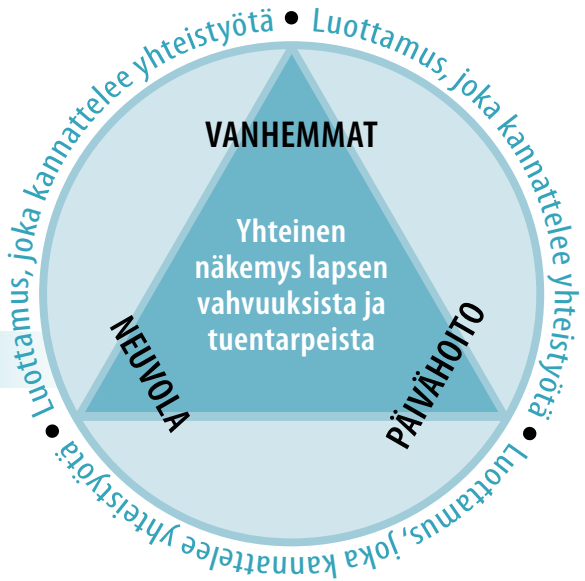

Vanhemmat arvostavat lapsen ja perheen kokonaistilanteen arviointia pelkän testaamisen sijasta. Vanhemman, päivähoidon ja neuvolan näkemyksistä muodostuu kokonaiskuva lapsen vahvuuksista ja mahdollisista tuen tarpeista. Luottamus eri osapuolten välillä on yhteistyön edellytys.

Mitä vinkiksi?

Lapsi on juuri aloittanut päiväkodissa ja 4-vuotistarkastus on tulossa?

Neuvolatarkastuksen kanssa ei kannata kiirehtiä, sillä varhaiskasvattajan havainnot lapsesta ovat tärkeitä neuvolalle. Kannattaa ensin havainnoida lasta rauhassa esimerkiksi kaksi kuukautta ja pitää Hyve-keskustelu vasta sitten.

Perhe ilmoittaa päivähoitoon, että neuvola-aika on tulossa parin päivän päästä?

Perhettä voi pyytää siirtämään aikaa eteenpäin, jotta päivähoidossa ehditään rauhassa havainnoida lasta ja käydä Hyve-keskustelu vanhempien kanssa. Tiedonsiirtolomakkeen pitää ehtiä neuvolan terveydenhoitajalle hyvissä ajoin ennen lapsen neuvola-aikaa.

Hyviä käytäntöjä Hyve-mallista tiedottamiseen

Päivähoidossa

- **Perehdy** ensin itse hyvin Hyve-mallin kokonaisuuteen ja kysy tarvittaessa apua yksikkösi muilta työntekijöiltä.
- **Tee** toimintakauden alussa lista vuoden aikana neljä vuotta täyttävistä lapsista.
- **Ennakoi** jo keväällä syksyn alussa neljä vuotta täyttävät lapset. Neuvolassa ei tehdä laajoja terveystarkastuksia loma-aikoina kesäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin.
- **Sovi** tiimissä, kuka informoi vanhempia Hyve-mallista.
- **Mahdollista** molempien vanhempien läsnäolo Hyve-keskustelussa sopimalla ajankohta riittävän ajoissa.
- **Varaa** aikaa vanhempien perehdyttämiseen, jos perheen äidinkieli on muu kuin suomi. Näin varmistat, että perhe ymmärtää Hyve-mallin tarkoituksen ja kokonaisuuden.
- **Tilaa** tarvittaessa tulkki hyvissä ajoin.
- **Sovi** ajankohta Hyve-keskustelulle niin, että havainnoinnille, tiimin yhteiselle keskustelulle ja papereiden toimittamiselle neuvolaan jää riittävästi aikaa.
- **Selvitä**, mihin neuvolaan lapsi menee tarkastukseen.

Neuvolassa

- **Kerro** perheelle Hyve-mallista.
- **Varmista**, että Hyve-keskustelu ehditään käydä päivähoidossa.
- **Huolehdi**, että perhe on saanut neuvolassa käsiteltävät lomakkeet.

Päivähoidon kokemuksia tiedottamisesta vanhemmille

Muistilista auttaa ja varmistaa hyvän ennakoinnin

”Koska teen töitä lapsiryhmässä, jossa on juuri näitä neljä vuotta täyttäviä, on minulla käytössäni aina muistilista lapsista, jotka tulevan puolen vuoden aikana täyttävät neljä. Tällä tavoin pysyn itse ”kärryillä” tulevista neuvolaan menijöistä ja voin jutella vanhempien kanssa tulevan keskustelun ajankohdasta.

Yhteisen kielen puute tuo lisähaasteita yhteistyölle

”Lapsen vanhemmat eivät ymmärrä suomea kovinkaan hyvin, joten lapsen 4-vuotispäivän lähestyessä varasin perhettä varten tulkin päiväkodille. Isä saapui tähän keskusteluun ja tulkin välityksellä selitin hänelle, että vanhempien pitää varata lapselle neuvola-aika. Kerroin miten prosessi etenee sekä kaikkien lomakkeiden, neuvolakäynnin ja päiväkodissa käytävän keskustelun tarkoituksen.”

”Annoin vanhemmille kutsun Hyve-keskusteluun ja keskustelurungon noin kuukautta ennen lapsen 4-vuotissyntymäpäivää. Lapsen äiti varasi neuvolan ja kertoi neuvola-ajan päiväkotiin. Perhe otti materiaalin vastaan, ja kerroin mitä kaikkea Hyveeseen kuuluu eli päiväkodin osio, neuvola ja lääkärin tapaamiset. Äiti varasi keskusteluajan ennen neuvolakäyntiä siten, että ehdimme toimittaa puhtaaksikirjoitetut ja allekirjoitetut paperit neuvolaan.”

Päivähoidon tehtävä on avata vanhemmille ennaltaehkäisevän työn merkitystä

2. Valmistautuminen Hyve-keskusteluun päivähoidossa

Huolellinen valmistautuminen vanhempien kanssa käytävään Hyve-keskusteluun on sekä lapsen että kasvattajan etu. On tärkeää, että lapsi on tullut nähdyksi ja kuulluksi arjen eri tilanteissa ja kasvattajatiimillä on yhteinen näkemys lapsen vahvuuksista ja mahdollisia tuen tarpeista päivähoidossa.

2.1 Lapsen havainnointi

Päivähoidon työntekijöiden monipuoliset havainnot lapsesta riittävän pitkältä ajalta auttavat Hyve-keskustelun onnistumista. Lapsen havainnointiin pitää varata aikaa ja sopia tiimin kanssa yhteisistä havainnointikäytännöistä.

Hyve-keskustelurungossa on avattu lapsen kehityksen keskeisiä osa-alueita, ja sitä voi hyödyntää havainnoinnin tukena. Havainnoinnissa lapsen vahvuudet ovat aina ensisijaisena lähtökohtana, mutta tuen tarpeita ei tule kuitenkaan unohtaa. Dokumentoituihin havaintoihin on mahdollista palata myöhemmin.

Neuvolatarkastuksessa lapsi tekee tehtäviä terveydenhoitajan kanssa kahden, joten on tärkeää saada tieto siitä, miten lapsi toimii ryhmässä. Päivähoidon havainnot lapsen leikistä, sosiaalisista taidoista, tunne-elämän ja kielellisten taitojen kehityksestä ovat arvokasta tietoa terveydenhoitajalle.

Päivähoidossa tehdyt lapsen hieno- ja karkeamotoristen taitojen lyhyet kuvaukset auttavat neuvolan terveystarkastuksen tulosten arviointia.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kohdalla havainnot arjen tilanteiden sujumisesta ovat tärkeitä erityisesti silloin, jos neuvolatarkastuksessa yhteistä kieltä vanhempien kanssa ei ole.

POHDITTAVAKSI:
Miten tehdä havainnoinnista systemaattista arjen kiireessä?

Hyviä käytäntöjä havainnointiin

- **Havainnoi** lasta arjen erilaisissa tilanteissa.
- **Jaa** vanhemmille **säännöllisesti** havaintojasi lapsesta.
- **Käy** vuoropuhelua vanhempien kanssa myös siitä, miten lapsi kotona toimii erilaisissa tilanteissa.
- **Kirjaa** havainnot tiimissä sovitulla tavalla.
- **Kuvaile** toimintaympäristö, jossa lasta havainnoidaan. Tietoisuus ympäristön merkityksestä auttaa huomaamaan, mikä mahdollisesti laukaisee tietyn käyttäytymisen.
- **Tee** tulkinnat vasta havainnointiprosessin jälkeen.
- **Perusta** tulkintasi useaan havaintoon ja kerää havaintoja systemaattisesti.
- **Varo** omia ennakko-oletuksia! Näemme usein sitä mitä haluamme.

Arjen kokemuksia havainnoinnista

”Valmistauduin keskusteluun havainnoimalla lasta arkitilanteissa ja toiminnassa. Kiinnitin erityistä huomiota esimerkiksi askartelutilanteissa saksien käyttöön ja kynäotteeseen ja jumppatuokioon sisällytin toimintaa, jossa seistiin ja pompittiin yhdellä jalalla. Lisäksi etsin vertailukohtia aikaisemmassa lapsen vasussa olevista havainnoista.”

”Tarkoitukseni oli ottaa taas viime hetken kontrollit hienomotoriikasta ja kognitiivisista taidoista. Kävi kuitenkin niin, että aikataulut eivät pitäneet ja minulle jäin vain pieni hetki Hyve-keskustelua edeltävänä päivänä käydä tytön kanssa läpi muutamia asioita.”

”Sopivan ajan sovittuamme havainnoin kyseistä lasta normaaleissa ryhmätilanteissa ehkä tavallista tarkemmin, koska tiesin keskustelun olevan tulossa. Sovimme ryhmäni lastenhoitajan kanssa, että vedän hänen pienryhmäänsä, jotta pääsen havainnoimaan lasta myös pienemmässä porukassa. Lisäksi seurasin askartelua saadakseni ajantasaisen tiedon lapsen hienomotorisesta kehitysvaiheesta. Havainnointiin olisi varmasti hyvä sopia ja järjestää erikseen aika, tätä ei ryhmässämme vielä tehdä.”

Kokonaiskuva muodostuu havainnoimalla lapsen toimintaa arjen eri tilanteissa

2.2 Varhaiskasvattajatiimin yhteinen keskustelu

Tiimin kanssa jaetut havainnot vahvistavat ja tukevat näkemystä lapsen kasvusta ja kehityksestä. Havainnointi sisältää aina tulkintaa ja siksi havainnoista on tärkeää keskustella tiimissä ja löytää yhdessä lapsen kehitykseen liittyvät keskeiset asiat. Hyve-keskustelurunko toimii hyvin myös tiimin keskustelun pohjana.

Aiempien varhaiskasvatuskeskustelujen yhteydessä esiin nousseet asiat kannattaa ottaa huomioon ja peilata lapsen kehitystä niihin.

On hyvä muistaa, että jokainen lapsi on erityinen ja myös niistä lapsista on tärkeää keskustella, joista ei ole erityistä huolta.

Hyviä käytäntöjä tiimin yhteiseen keskusteluun

- **Aikatauluta** tiimin keskustelu niin, että ehdit havainnoida lasta etukäteen.
- **Varmista**, että kaikki tiimin jäsenet valmistautuvat yhteiseen keskusteluun.
- **Perehdy** lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja aiemmin dokumentoituihin havaintoihin lapsen kasvusta ja kehityksestä.
- **Ota** keskusteluun mukaan lapsen töitä, kasvunkansio, piirustuksia ja muuta materiaalia.
- **Tunnista** lapsen kehitykseen liittyvät keskeiset asiat.
- **Kuvaa** konkreettisten esimerkkien avulla, miten lapsen vahvuudet ja tuen tarpeet näkyvät arjen tilanteissa.
- **Pohdi**, miten lapsen mahdollisiin tuen tarpeisiin tällä hetkellä vastataan päivähoidon arjessa.
- **Hyödynnä** lastentarhanopettajan pedagoginen osaaminen tiimin yhteisen näkemyksen koostamisessa.

Arjen kokemuksia tiimin yhteisestä keskustelusta

Havainnot lapsen vahvuuksista ovat lähtökohtana keskustelussa

”Itse valmistauduin huolella tulevaan keskusteluun. Kävin läpi keskustelurungon sekä kaikki Hyveeseen liittyvät materiaalit. Tarkistimme ja täytimme tiimipalaverissa lapsen olemassa olevaa havainnointikaavaketta ja keskustelimme yhdessä lapsesta. Lapsella oli muutama kehitykseen liittyvä huolestuttava seikka, esimerkiksi kielellinen kehitys, ja tästä oli jo aikaisemmin vasu-keskustelussa puhuttu. ”

”Suurimpia huolen aiheita oli lapsen puhe, joka on todella epäselvää ja lisäksi riitatilanteissa hiukan liian impulsiivinen käytös. Olimme myös tiimin kanssa käyneet läpi erityisesti näitä asioita ennen keskustelua.”

”Varsinaiseen keskusteluun valmistautumisen aloitimme tiimipalaverissa käyden lyhyesti läpi lapseen liittyviä asioita. Keskustelumme sivusi mm. seuraavia aiheita: lapsi on taitava karkea- ja hienomotoriikaltaan, rakastaa jumppaa ja askartelua ja leikkii mielikuvitus- ja roolileikkejä. Tosin hän tarvitsee useamman lapsen kanssa leikkiessään selkeän ”leikinjohtajan” viemään leikkiä eteenpäin.”

Tiimissä jaetut havainnot ovat erityisen tärkeitä, jos lapsesta on herännyt huoli

3. Hyve-keskustelu vanhempien kanssa

Hyve-keskustelu käydään vanhempien kanssa päivähoidossa ennen neuvolan laajaa 4-vuotistarkastusta. Ero päivähoidossa käytävään varhaiskasvatuskeskusteluun (vasu) on se, että Hyve-keskustelun pohjalta kirjataan lapsen kehityksen vahvuuksia ja tuen tarpeita tiedoksi myös neuvolan terveydenhoitajalle ja lääkärille.

3.1 Keskustelun ilmapiiri

Hyvä keskusteluilmapiiri rakentuu kasvatuskumppanuuden perusperiaatteille, joissa keskeistä on vanhempien ja kasvatushenkilöstön yhteinen sitoutuminen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen.

Keskusteluun tulisi suhtautua samoin kuin kaikkiin muihin kohtaamisiin päivähoidon arjessa eli kasvattajalla on vastuu kumppanuuden ja keskusteluyhteyden ylläpitämisestä.

Hyvä valmistautuminen mahdollistaa molempien osapuolten tasavertaisen kohtaamisen keskustelutilanteessa. Hyve-keskustelurunko auttaa kasvattajaa nostamaan esiin lapsen kehitykseen liittyviä keskeisimpiä asioita ja helpottaa keskustelua pysymään asiassa. Vanhemmat voivat etukäteen perehtyä kotona Hyve-keskustelurunkoon, pohtia siinä käsiteltäviä teemoja ja kirjata mieleen nousevia kysymyksiä lapsesta.

Hyviä käytäntöjä onnistuneen keskusteluilmapiirin luomiseen

- **Kerro** vanhemmille etukäteen, kuinka paljon keskusteluun on varattu aikaa.
- **Ole** kuunteleva, pohdiskeleva ja läsnä oleva. Kuuntele ensin vanhemman näkemys asiasta kuten esimerkiksi kuvaus siitä, miten lapsi toimii kotona.
- **Luo** omalla rauhallisella käytökselläsi kiireettömyyden tuntua keskusteluun.
- **Etene** keskustelussa kyselemällä ja ihmettelemällä. Tämä helpottaa vanhemman kuulluksi tulemisen kokemusta.
- **Kuvaa** vanhemmille konkreettisin esimerkein lapsen toimintaa päivähoidon arjessa.
- **Kerro** ja perustele vanhemmille myös lapsesta herännyt huoli mahdollisimman konkreettisesti ja selkeästi.
- **Sovi** yhdessä vanhempien kanssa asiat, jotka kirjataan eteenpäin tiedoksi neuvolaan. Asioista voidaan olla eri mieltä ja eriävienkin näkemysten kirjaaminen on tärkeää yhteistyön avoimuuden kannalta.

Arjen kokemuksia keskusteluilmapiirin luomisesta

”Tärkeää on tiedostaa, että keskustelutilanteessa vastuu sen sujuvuudesta on minulla. Tavoitteemme vanhempien kanssa on kuitenkin yhteinen eli lapsen hyvinvointi. Joskus tähän on hyvä palata myös keskustelun kuluessa.”

”Keskusteluun oli helppo valmistautua myös siksi, että tiesin vanhempien olevan puheliaita ja keskustelun varmasti sujuvan. Toisenlaisen perheen kohdalla olisin joutunut miettimään enemmän, kuinka saan heidät kertomaan lapsestaan ja heidän äänensä enemmän kuuluville. Nyt saatoin antaa puheenvuoron vanhemmille ja kommentoida heidän kertomaansa.”

Kuuleminen, kunnioitus ja dialogi ovat kasvatuskumppanuuden kivijalka

”Yhteinen ymmärrys oli helppo saavuttaa ja olimme monista asioista samaa mieltä. Vanhemmat olivat selvästi tutustuneet materiaaliin hyvin ennen keskustelua. Keskustelusta jäi tunne, että vanhemmat kokivat tulleensa kuulluiksi. He olivat myös tyytyväisiä saadessaan kuulla, miten erilaiset tilanteet sujuivat päiväkodissa ja vertailla, miten ne sujuvat kotona.”

”Aloitin keskustelun kyselemällä perheen kuulumiset ja tuntemukset ja keskustelu jatkui siitä luontevasti eteenpäin. Suurimman osan keskustelusta äiti vastasi kysymyksiin, mutta halusin myös isän osallistuvan. Isän pienoisen alkukankeuden jälkeen molemmat vanhemmat osallistuivat keskusteluun ja kertoivat lapsestaan sekä kommentoivat kaavakkeen kysymyksiin. Vanhemmat miettivät myös omaa vanhemmuuttaan sekä kasvatusnäkemyksiään.”

3.2 Huolen puheeksiotto

Joskus jokin lapsen kasvuun, kehitykseen tai oppimiseen liittyvä asia saattaa mietityttää varhaiskasvatuksen ammattilaisia tai vanhempia. Päivittäinen keskustelu vanhempien kanssa sekä arjessa tehtyjen havaintojen jakaminen huolen herätessä on edellytys toimivalle kasvatuskumppanuudelle.

Vanhempien kanssa on tärkeää yhdessä miettiä keinoja, joilla lasta voisi parhaiten auttaa haastavissa tilanteissa. Konsultoivan tai kiertävän erityislastentarhanopettajan havainnot lapsesta saattavat tuoda lisää näkemystä ja uusia ideoita lapsen pedagogiseen tukemiseen arjessa. Hyve-keskustelu on otollinen tilaisuus pohtia yhdessä perheen kanssa lapsen asioita.

Huolen puheeksioton edellytys on vanhempien kunnioittava kohtaaminen. Lapsi saattaa kotona toimia aivan eri tavoin kuin päivähoidossa, ja yhteinen ymmärrys löytyy keskustellen. Hyve-keskustelussa on hyvä miettiä yhdessä erilaisia vaihtoehtoja lapsen tukemiseen, joita voisi pohtia myös neuvolakäynnillä.

Hyviä käytäntöjä huolen puheeksiottamiseen

- **Kunnioita** vanhempien näkemystä omasta lapsestaan.
- **Keskustele** vanhempien kanssa päivittäin ja jaa havaintojasi lapsesta arjen eri tilanteissa.
- **Anna** vanhemmille aikaa pohtia lapsen asioita.
- **Ota** aikalisä, jos näkemykset huolesta eivät vanhempien kanssa kohtaa. Vaikka vanhemmat eivät anna lupaa lapsen tietojen siirtoon neuvolaan huolehdi siitä, että huolesta jatketaan keskustelua päivähoidossa vanhempien kanssa.
- **Kirjaa** mahdolliset huolen ja tuen tarpeet selkeästi ja konkreettisesti Hyve-tiedonsiirtolomakkeelle. Tämä on tärkeää, jotta niihin osataan kiinnittää neuvolatarkastuksessa huomiota.

Arjen kokemuksia huolen puheeksiottamisesta

”Äiti oli huolissaan tytön oppimisesta ja keskittymiskyvyn puutteesta. Kerroin tarkasti haastavista tilanteista ja kuvasin, miten lapsi niissä toimii. Äiti tunnisti lapsensa kuvauksesta.”

Eri näkökulmia tarkastellaan yhdessä

”Kotona vanhemmat eivät olleet huomanneet samoja ongelmia kuin päiväkodissa, sillä kodin tutut ja turvalliset puitteet eivät ole tuoneet haasteita esille.”

”Pyrin kirjaamaan neuvolalle puheenkehitykseen liittyvän huolemme selkeästi, jotta neuvola tarttuisi asiaan. Äiti ei ollut kovin huolissaan siitä, mutta toki hänenkin mielestään tukitoimet ajoissa olisivat tervetulleita.”

3.3 Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset perheet

Avoimuus ja kunnioitus erilaisia arvoja ja ajatuksia kohtaan on edellytys kasvatuskumppanuudelle ja kasvattajan myönteinen asenne eri kulttuureja kohtaan on tärkeää.

Luottamus rakentuu ajan myötä. Tästä syystä on tärkeää pitää huoli siitä, että perheet tulevat arjessa kuulluiksi, vaikka yhteistä kieltä ei ole. Kasvattajalla on hyvä olla erilaisia keinoja kertoa havaintoja lapsen toiminnasta päivittäin, esimerkiksi kuvia käyttämällä ja pyytämällä apua yksikön muilta vieraita kieliä osaavilta työntekijöiltä.

On tärkeää osata perustella perheille suomalaisen kasvatusjärjestelmän arvoja ja toimintatapoja sekä ennaltaehkäisevän työn merkitystä. Tämän ymmärryksen avaamisessa päivähoidolla on tärkeä rooli.

Hyviä käytäntöjä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kohtaamiseen

- **Käytä** Hyve-keskustelussa tulkkia, jos perheen äidinkieli on jokin muu kuin suomi. Tämä on sekä perheen että kasvattajan etu.
- **Keskustele** vanhempien kanssa ennen tulkin varaamista ja kuuntele heidän toiveensa tulkin käytöstä. Joidenkin kieliryhmien kohdalla tulkkeja on niin vähän, että haasteita saattaa tuottaa tulkin sukulaisuussuhde tai tuttuus perheen kanssa.
- **Vältä** perheen muiden lasten käyttämistä tulkkina.
- **Varaa** riittävästi aikaa keskusteluun tulkin välityksellä. Vanhemmilla ei ole aina mahdollisuutta etukäteen valmistautua keskusteluun, joten asioiden avaamiselle on annettava aikaa.
- **Varmista**, että vanhemmat ymmärtävät mitä keskustelulla tavoitellaan, mitä asioita lapsesta kirjataan, mihin tietoja siirretään ja mitä neuvolassa tapahtuu.
- **Allekirjoittakaa** neuvolaan siirrettävät paperit tulkin läsnä ollessa.

Arjen kokemuksia eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kohtaamisesta

”Tuntui, ettei vanhemmilla ollut aina käsitystä miksi joitakin keskustelurungossa olevia asioita kysellään, mikä on normaalia ja mikä tuen tarvetta vaativaa käytöstä. Yritin avata ja selittää asiaa enemmän.”

”Jälkikäteen tuli mieleen, että yhteisen ymmärryksen löytymisen kannalta tulkin paikalla olo olisi ollut hyvä asia.”

”Koin erittäin positiiviseksi sen, että myös perheen äiti osallistui keskusteluun, vaikka hänen suomenkielen taitonsa ei oikein riitä edes päivittäisten kuulumisten vaihtoon. Keskustelussa perheen äiti käytti tulkkia, mutta isä jutteli kanssani myös suomeksi. Hankalissa asioissa isäkin selitti asiat tulkin välityksellä.”

Tulkin käyttö mahdollistaa vanhempien osallisuuden

”Vanhemmat eivät olleet etukäteen keskustelleet tai miettineet keskustelurungossa olevia asioita. Syynä oli varmasti se, ettei tuota lomaketta ole saatavana heidän kotikielellään.”

”Keskustelu ei tulkin välityksellä ole niin luontevaa kuin jos kaikki osapuolet puhuisivat äidinkielenään suomea”

4. Neuvolan laaja 4-vuotistarkastus pähkinänkuoressa

Terveydenhoitaja tutustuu varhaiskasvatuksesta tulleeseen tiedonsiirtolomakkeeseen ennen lapsen 4-vuotistarkastusta. Tarkastukseen varattu kokonaisaika on noin 1,5 tuntia, joka sisältää myös päivähoidon kuvaukseen tutustumisen sekä palautteen kirjaamisen.

Neuvolan 4-vuotistarkastuksessa

- Havainnoidaan lapsen ja vanhemman keskinäistä vuorovaikutusta.
- Testataan lapsen lähi- ja kaukonäkö.
- Mitataan verenpaine, paino, pituus ja päänympärys.
- Keskustellaan lapsen yleisestä terveydentilasta ja annetaan rokotusohjelmaan kuuluva difteria-tetanus-polio -rokote.

Koko perheen hyvinvointia koskevassa osiossa käydään läpi vanhempien esille tuomat asiat, ja pikkulapsiperheen voimavarakaavake toimii tässä hyvänä apuna. Audit-kysely auttaa perhettä kartoittamaan päihteiden käyttöä ja asiasta keskustellaan lapsen näkökulmaa esillä pitäen. Keskustelussa esiin tulevat sisarusten väliset suhteet ja perheen yhteinen vapaa-aika kertovat paljon myös perheen hyvinvoinnista.

LENE – leikki-ikäisen lapsen neurologista kehitystä mittaavat testit

Lene-testeissä mitataan seuraavia asioita:

- Silmä-käsi yhteistyö
- Puheen kehitys ja ymmärtäminen
- Kuullun hahmottaminen
- Karkea- ja hienomotoriset taidot

Tehtävien avulla selviävät lapsen vuorovaikutustaidot, tarkkaavaisuus ja motivoitumiskyky ja mahdolliset poikkeavat liikkeet. Tehtävien suorittamisjärjestyksen voi valita kunkin lapsen mieltymyksen mukaan.

Testien eri osioiden pisteiden ja terveydenhoitajan tekemän kokonaistulkinnan perusteella lapsi lähetetään tarvittaessa jatkotutkimuksiin. Myös päivähoidon esittämä huoli voi olla peruste jatkotutkimuksille.

Luonteva ilmapiiri tarkastuksessa helpottaa lapsen suoriutumista tehtävistä. Neuvolan terveydenhoitaja voi hyödyntää lapseen tutustumisessa esimerkiksi päivähoidon kuvaukseen kirjattuja lapsen vahvuuksia tai lapsen mielenkiinnonkohteita. Tarvittaessa vanhempi voi olla mukana.

Terveydenhoitajan tapaamisen jälkeen varataan lapselle lääkärintarkastus, ja lääkäri saa tiedon varhaiskasvatuksen ja neuvolan terveydenhoitajan kirjaamista asioista. Lääkäri tekee lapselle yleistutkimuksen, arvioi lapsen kehityksen ja oppimisvalmiuksia ja tekee tarvittaessa lähetteet jatkotutkimuksiin Lene-ohjeistuksen mukaan.

Terveydenhoitajien kokemuksia Hyve-mallista

Hyve-mallista on apua työhön

”Erityisen tärkeää hyvä yhteistyö on silloin, jos perheiden kanssa tehtävä työ on vaikeaa. Hyvä yhteistyö edellyttää sitä, että terveydenhoitajilla on ”omat päiväkodit”, joiden kanssa on yhteiset asiakkaat.”

”Hyve-kaavakkeen heikkouksia on sen huono yhteensopivuus Lene-kaavakkeen kanssa”

”Lapsen tuen tarpeet tulevat paremmin esiin päivähoidon havaintojen ja kirjausten avulla. Hyve-mallin myötä päivähoidon terveiset neuvolaan ovat käyneet tarkemmiksi ja perusteellisemmin pohdituksi. Mallia pitäisi tehdä vielä tunnetummaksi.”

”Lääkärillä pitäisi olla pidempi aika perehtyä lapseen ja perheeseen. Ongelmallista on myös se, että terveysasemien lääkärit tekevät neuvolatyötä vain silloin tällöin.”

”Erityisen vaikeaa on saada tarvittaessa aikoja psykologille tai perheneuvolaan.”

”Hyve-malli antaa mahdollisuuden terveydenhoitajalle valmistua etukäteen paremmin perheen kohtaamiseen, erityisesti silloin kun tuntee perheen ennestään.”

”Tarkastuksen aika riittää muuten, mutta kirjaamiseen jää liian vähän aikaa. Kirjaaminen nähdään tärkeänä yhteistyön kannalta, vanhemmat ja päivähoito huomioiden.”

”Tiedonsiirto on edelleen haaste ja aikataulutukset sekä keskitetty ajanvaraus tuovat haasteita vanhempien informoimiseen.”

Vanhemmuus on tehtävä näkyväksi

”Laaja 4-vuotistarkastus kantaa hedelmää, 5-vuotistarkastus voidaan tehdä kevennettynä ja monet asiat ovat jo 6-vuotiaana helpottuneet.”

”Hyve-mallin myötä on mahdollisuus saada myös vanhempien näkökulma enemmän kuuluville. Tässä on vielä kehittämisen paikkaa. Voisiko kysyä esimerkiksi, mitä teidän perheelle kuuluu? Voisiko olla joku kohta, johon vanhemmat voisivat laittaa viestiä neuvolaan jo etukäteen?

5. Tiedonsiirto päivähoidon ja neuvolan välillä – yhteistyön kulmakivi

Onnistuneen yhteistyön edellytys on, että päivähoidon ja neuvolan työntekijät ovat tietoisia siitä, mitä yhteistyöllä tavoitellaan ja miten oma toiminta liittyy kokonaisuuteen. Hyve-tiedonsiirtolomake on konkreettinen yhteistyön työkalu päivähoidon ja neuvolan välillä. Pelkkä lomake ei kuitenkaan takaa hyvää yhteistyötä tai edistä lapsen hyvinvointia.

Lasta koskevat tiedot siirretään päivähoidon ja neuvolan välillä Hyve-tiedonsiirtolomakkeella. Päivähoito kirjaa lomakkeelle vanhempien kanssa käydyn keskustelun pohjalta lapsen vahvuuksia ja tuen tarpeita kehityksen eri osa-alueilta. Neuvolan näkökulmasta on tärkeää saada myös lyhyt kuvaus siitä, miten lasta jo tuetaan arjen haasteissa päivähoidossa. Lomakkeelle on mahdollista kirjata myös muita vanhempien tai päivähoidon esiin nostamia asioita tiedoksi tai toiveeksi neuvolalle. Tiedonsiirtolomake lähetetään neuvolaan noin kaksi viikkoa ennen 4-vuotistarkastusta. Terveydenhoitaja perehtyy lomakkeeseen ennen tarkastusta ja hyödyntää tietoja tarkastukseen valmistautumisessa sekä kokonaiskuvan muodostamisessa tarkastuksen yhteydessä.

Suurin osa lapsista kasvaa ja kehittyy normaalisti. Jos päivähoidosta ei ole kirjattu tiedonsiirtolomakkeelle tuen tarpeita tai huolen aiheita eikä neuvolatarkastuksen yhteydessä nouse esiin muuta huolestuttavaa, kirjaa terveydenhoitaja tiedonsiirtolomakkeelle lyhyen palautteen tiedoksi päivähoidolle. Tällaisissa tapauksissa ”kaikki ok” tai ”terve tyttö/poika” on riittävä palaute. Vanhempien kanssa on kuitenkin tärkeä keskustella myös lapsen voimavaroista ja vahvuuksista.

Terveydenhoitaja huomioi päivähoidossa kirjatut tuen tarpeet ja ottaa ne tarkastuksen aikana vanhempien kanssa puheeksi. Tuen tarpeet -kohtaan kirjattuihin asioihin tulee terveydenhoitajan tai lääkärin aina antaa kirjallinen palaute, jossa kuvataan lyhyesti miten asiat neuvolassa näyttäytyivät ja onko lapsi esimerkiksi ohjattu jatkotutkimuksiin.

Perheen ottaminen mukaan prosessin jokaisessa vaiheessa on tärkeää, ja vanhempien näkemykset tulee kirjata ylös. Lapsi toimii eri tavoin ryhmässä kuin ollessaan terveydenhoitajan kanssa kahden neuvolan testitilanteessa. Erilaiset näkökulmat täydentävät toisiaan, ja yhdessä ne muodostavat kokonaiskuvan lapsesta. Vanhemmille tulee perustella yhteistyön tärkeyttä lapsen hyvinvoinnille. Tiedonsiirtolomake lähetetään lääkäritarkastuksen jälkeen takaisin päivähoitoon vanhempien luvalla.

Hyviä käytäntöjä tiedonsiirtoon ja yhteistyöhön

Päivähoidossa

- **Kirjaa** vain keskeiset asiat – se riittää.
- **Kuvaa** konkreettisin esimerkein erityisesti lapsen toimintaa ryhmässä, tunne- ja leikkitaitoja, vuorovaikutusta muiden kanssa, kielellistä kehitystä sekä kykyä selvittää ristiriitoja. Nämä ovat tärkeitä taustatietoja, sillä neuvolassa lapsi työskentelee terveydenhoitajan kanssa kahden.
- **Kuvaa** mahdollinen huoli, johon neuvolan toivotaan puuttuvan konkreettisesti ja kuvailevin esimerkein Tuen tarpeet -kohtaan. Kerro myös, millaisin keinoin lasta autetaan haasteellisissa tilanteissa.
- **Kirjaa** tiedonsiirtolomakkeelle mahdollisesti eriävät näkemykset vanhempien kanssa. Lapsi voi toimia kotona eri tavoin kuin päivähoidossa.
- **Lähetä** tiedonsiirtolomake neuvolaan vanhempien allekirjoituksella noin kaksi viikkoa ennen tarkastusta.

Neuvolassa

- **Perehdy** päivähoidon kirjaukseen ennen 4-vuotistarkastusta, hyödynnä tietoa tarkastukseen valmistautumisessa ja sen aikana.
- **Kirjaa palautteeseen** muutamalla sanalla lapsen suoriutuminen Lene-testeistä, vaikka kaikki olisikin sujunut hienosti.
- **Kommentoi** aina lyhyesti, jos päivähoito on kirjannut asioita Tuen tarpeita -kohtaan. Mainitse myös, jos asiasta on keskusteltu vanhempien kanssa.
- **Perustele** vanhemmille miksi lapsi toimii usein eri tavoin neuvolassa kuin päivähoidossa, sillä päivähoidossa noussut huoli ei välttämättä konkretisoidu neuvolatarkastuksen aikana.
- **Kirjaa** lomakkeelle, jos lapsi on ohjattu jatkotutkimuksiin ja kerro lyhyesti myös perusteet tälle.
- **Vastaa** päivähoidon esittämiin kysymyksiin.
- **Lähetä** tiedonsiirtolomake päivähoitoon vanhempien allekirjoituksella mahdollisimman pikaisesti. Jos lääkärinaika venyy pitkälle ja lapsesta on huoli, lähetä tiedonsiirtolomake päivähoitoon jo ennen lääkärintarkastusta.

Arjen esimerkkejä kirjauksista

Päivähoidon kuvaus: *”Lapsi on motorisesti taitava, hyppii myös yhdellä jalalla, kiipeää, juoksee, osaa pukea ja riisua halutessaan. Käyttää haarukkaa ja veistä syödessään.”*

Tuen tarve: *”Kynäotteen kehittyminen.”*

Neuvolan palaute: *”Nyt pientä haparointia yhdellä jalalla seisomisessa sekä varpailla kävelyssä, mutta karkea- ja hienomotoriset taidot hyvät. Kynäote vielä vaihtelee, tätä harjoittelevat kotona.”*

Päivähoidossa lapsen vahvuudet on yksilöity selkeästi. Neuvolassa kynäotteen harjoittelu otettiin puheeksi ja kirjattiin papereihin.

Päivähoidon kuvaus: *”Aktiivinen liikkuja, rohkea, reipas ja pidetty leikkikaveri. Autot kiinnostavat kovin. Roolileikkejä alkanut tulla enemmän. Iloinen ja kokeilunhaluinen, aina valmis kokeilemaan uusia asioita ja huumorintajuinen.”*

Tuen tarve: –

Neuvolan palaute: –

Kuvauksessa on tuotu hyvin esiin lapsen leikkitaidot ja suhde kavereihin. Nämä ovat tärkeää taustatietoa terveydenhoitajalle, mutta asiaa ei ole neuvolassa kommentoitu, koska ei ollut tuen tarvetta.

Päivähoidon kuvaus: *”Lapsi on pelokas ja varovainen pelokas osallistumaan uusiin tilanteisiin. Hän ei vielä pysty erottamaan toden ja kuvitellun rajaa. Hän kokee kuvittelemansa tai toisten lasten kertomat kuvitteelliset asiat todeksi. Hän osoittaa luovaa mielikuvitusta keksiessään pelon aiheita ja on herkkä koville äänille.*

Tuen tarve: *”Päiväkodissa rohkaisemme häntä osallistumaan uusiin tilanteisiin kannustamalla ja olemalla mukana hänen vierellään.”*

Neuvolan palaute: *”Keskusteltu vanhempien kanssa lapsen pelkokuudesta, mikä ei tule täällä esille. Halutessaan voivat ottaa yhteyttä neuvolapsykologiin. Yhteistyökykyinen poika ja jää mielellään hoitajan kanssa kahdestaan tekemään 4-v. tarkastuksen.”*

Päivähoidon on tärkeää kirjata tieto siitä, miten lasta arjessa tuetaan. Neuvolassa otettu huoli esille ja kerrottu tuesta sekä kirjattu tieto Hyve-kaavakkeelle.

Päivähoidon kuvaus: *”Lapsella on laaja kaveripiiri ja hän muodostaa helposti ystävyyssuhteita. Hän on usein leikin suunnittelija ja diplomaattisesti johtaa leikkiä. Hän osaa hienosti huolehtia tavaroistaan ja korjaa jälkensä. Tuttuihin aikuisiin tasavertainen ja luottavainen suhtautuminen. Pettymyksiä on vaikea käsitellä, mutta muuten ilmaisee tunteitaan kokonaisvaltaisesti.”*

Tuen tarve: *”Pettymyksien kokemisessa tarvitsee aikuisen tukea.”*

Neuvolan palaute: *”Hieno vuorovaikutus neuvolassa. Alun jännityksestä päästyään juttelee mukavasti, vastailee ja kysyy asioita. Tehtävät hän teki mielellään.”*

Monipuolinen kuvaus lapsen tunne-elämän kehityksestä. Päivähoidon kuvaama tuen tarve ei näyttäydy neuvolassa. Neuvolan palautteeseen olisi hyvä kirjata, että asiasta on kuitenkin keskusteltu vanhempien kanssa.

Päivähoidon kuvaus: *”Lapsella on rikas sanavarasto, hän puhuu mielellään ja kertoilee ja kuvailee tapahtumia esim. mitä on kotona tapahtunut ja tulevia lomasuunnitelmia. Jutustelee ja kertoilee tarinoita ja osallistuu mielellään esim. ruokapöytäkeskusteluihin. Ymmärtää hyvin annetut sanalliset, pitkätkin ohjeet ja ymmärtää ajan ja paikan käsitteitä.”*

Tuen tarve: *”R-kirjain puuttuu.”*

Neuvolan palaute: *”Puhuu pitkillä lauseilla, kuvaillen ja selittäen. R = L, muuten puhe selkeää. Sai ohjeet kotiharjoitteluun.”*

Neuvolapalaute on riittävä, tuen tarpeeseen on vastattu.

6. Neuvolan palautteen hyödyntäminen päivähoidossa

Neuvolasta päivähoitoon tullut palaute käydään läpi yhdessä vanhempien kanssa. Keskustelussa pohditaan toimintatapoja, joilla tuetaan lapsen kehitystä päivähoidon arjessa. Sovitut toimintatavat kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Neuvolan palautteen pohjalta mietitään käytännön toimintatapoja, joilla lapsen kehitystä voidaan parhaiten tukea päivähoidon arjessa. Sovittujen toimintatapojen kirjaaminen varhaiskasvatussuunnitelmaan varmistaa asian seurannan ja jatkuvan huomioimisen, kun mietitään arjen pedagogisia ratkaisuja.

Neuvolan ja päivähoidon samansuuntainen toiminta on paras tuki vanhemmille. Haasteet lapsen kehityksessä ovat vanhemmille herkkiä asioita ja niiden työstäminen vaatii aikaa. Avoin keskustelu ja erilaisten näkökulmien avaaminen niin päivähoidossa kuin neuvolassakin antaa vanhemmille mahdollisuuden tulla kuulluksi ja vaikuttaa oman lapsensa asioihin.

Luottamuksellisen yhteistyön avulla varmistetaan oikein mitoitetut tukitoimet lapselle jo varhaisessa vaiheessa.

Hyviä käytäntöjä palautteen läpikäymiseen

- **Keskustele** vanhempien kanssa neuvolakäynnin jälkeen ja kysy miten neuvolassa meni.
- **Ole** yhteydessä neuvolaan, jos palaute viipyy tarpeettoman pitkään.
- **Kerro** aina vanhemmille, kun neuvolan palaute on tullut päiväkotiin.
- **Sovi** tarvittaessa vanhempien kanssa keskusteluaika, jos palautteen perusteella on tarpeen yhdessä pohtia miten lasta arjessa tuetaan.

Arjen kokemuksia neuvolan palautteesta

Yhteistyö on näkökulmien jakamista

”Vanhemmilta kuulimme 4-vuotistarkastuksen jälkeen, että he olivat saaneet lähetteen terapiaan ja käyneet siellä kerran. Odotimme aika pitkään takaisin Hyve-papereita neuvolasta, jotta näkisimme miten neuvolassa oli asiaa muuten huomioitu. Papereita ei kuulunut, joten soitimme lopulta neuvolaan. Lääkäri oli laittanut ne menemään arkistoon. Kun paperit vihdoin meille tulivat, saimme nähdä myös terapeutin tekemän kuvauksen ja neuvolan palautteen.”

Neuvolan palaute on apuna arjen pedagogisia ratkaisuja mietittäessä

”Oli ihana, että meidän ja vanhempien huoleen oli tartuttu, vaikka neuvola ei niin suurta huolta asiassa nähnytkään. Palautteella ja varsinkin terapeutin kuvauksella ja tiedoilla on merkitystä tämän lapsen kohdalla. Saimme tärkeää tietoa siitä, miten arjessa tukea ja vahvistaa lapsen kasvua ja kehitystä huolta aiheuttaneella osa-alueella.”

”Neuvolan palaute ei antanut meille päiväkotiin oikeastaan mitään uutta tietoa, mutta se antoi vanhemmille tärkeän viestin siitä, että teemme yhteistyötä eri tahojen kanssa ja huomioimme lapsen kehitystä kokonaisvaltaisesti. Lisäksi oli mukava saada vahvistusta neuvolasta sille, että olimme osanneet tehdä lapsesta oikeanlaisia havaintoja.”

”Voin vain todeta, että kun asiat eivät aina rullaa niin kuin toivoisi, on verraton asia, että tämä ikävuositarkastus tehdään jo nelivuotiaille. Näin jää aikaa hoitaa asioita ennen koulun aloitusta.”

Tarkastus neljävuotiaana antaa aikaa harjoitella asioita ennen koulun alkua

Katse lapseen -hankkeen kehittämistyössä mukana olleet yksiköt

Tutkimuspäiväkodit	*Tutkimusneuvolat*
Espoon tutkimusyksiköt	
Juvanpuisto	
Kilonpuisto – Karuselli	
Rinkeli	
Saunalahti	Saunalahti
Seilimäki	Mankkaa
Helsingin tutkimusyksiköt	
Impivaara	Malmi
Kaunokki – Metsätähti	Kannelmäki – Malminkartano
Laakavuori	Kontula
Leipuri – Tuulimylly	
Merirasti – Siima	Vuosaari
Viikinki	
Pikkusuo	
Pikku-Veräjä – Veräjänmäki	
Perhepäivähoitoalue Puistola – Jakomäki	
Vantaan tutkimusyksiköt	
Kivistön toimintayksikkö	Kannisto
Ravuri	
Ruokopilli – Piccolo	Tikkurila
Vallinoja	Leppäkorpi
Vantaanlaakson päivähoitoyksikkö	Martinlaakso
Kauniaisten tutkimuspäiväkoti ja -neuvola	
Pikku Akatemia	Kauniaisten neuvola

Tässä oppaassa kerrotaan Hyve-mallin kokonaisuudesta perheiden, päivähoidon ja neuvolan välisenä yhteistyönä, kuvataan prosessin eri vaiheita ja jaetaan hyviä käytäntöjä. Hyve-malli on pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksessa kehitetty malli 4-vuotiaan lapsen hyvinvoinnin ja kehityksen arviointiin. Oppaan sisältö on muovautunut päivähoidon työntekijöiden kirjoittamien Hyve-mallin vaiheita kuvaavien tapauskertomusten sekä neuvola- ja päivähoitoyksiköiden yhteisten keskustelujen pohjalta. Työntekijät ovat olleet mukana työstämässä ja kommentoimassa tekstejä prosessin eri vaiheissa.

Opas on ensisijaisesti tarkoitettu neuvolan ja päivähoidon työntekijöiden käyttöön, ja sitä voi hyödyntää esimerkiksi uusien työntekijöiden perehdytyksessä ja Hyve-malliin liittyvien kysymysten ratkomisessa. Opas tarjoaa myös arvokkaita vinkkejä ja näkökulmia neuvoja päivähoidon ja neuvolan väliseen yhteistyöhön, vaikka varsinainen Hyve-malli ei olisikaan kunnassa käytössä.

LAPSEN ÄÄNI

VKK-Metro
Varhaiskasvatuksen kehittämisyksikkö